

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Президент Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

Сергій КВІТ
«20» травня 2026 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня магістра за спеціальністю
С2 Політологія
(освітньо-наукова програма Політологія)

Схвалено
Вченою радою
факультету соціальних наук і соціальних технологій
(протокол № 6 від 19 травня 2026 р.)

КИЇВ – 2026

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит за спеціальністю **C2 Політологія** (освітньо-наукова програма **Політологія** передбачений «Правилами прийому на навчання до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2026 році» для тих вступників, які вступають для здобуття ступеня магістра за спеціальними умовами вступу відповідно до п. 84 розділу V Правил прийому.

Фаховий іспит за спеціальністю **C2 «Політологія»** (освітня програма: «Політологія») має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових політологічних дисциплін («Історія політичних вчень», «Порівняльна політологія», «Політична система України», «Політичні партії та партійні системи», «Суспільно-політичні рухи», «Західна політична думка», «Політична культура», «Історія української політичної думки», «Політологічна теорія держави», «Основи міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Європейські студії»); визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньої програми магістерського рівня.

Фаховий іспит за спеціальністю **C2 Політологія** (освітньо-наукова програма **Політологія** проводиться очно в комп'ютерних класах НаУКМА із застосуванням технологій комп'ютерного тестування на платформі DistEdu із відеофіксацією процесу. Результати тестування зберігаються в корпоративному хмарному сховищі та/або системі DistEdu.

НаУКМА забезпечує відеозапис вступного іспиту зі спеціальності не менше ніж з двох відеокамер, розміщення на сайті університету, внесення посилання на цей запис в ЄДЕБО впродовж трьох робочих днів після оприлюднення оцінок вступників, а також зберігання відеоматеріалів та письмових робіт протягом одного року.

Загальна кількість тестових завдань – 30.

Тривалість екзамену – 120 хв.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Теорії походження держави. Сутність та походження політичної влади.
2. Співвідношення політичної та адміністративної складових у державному управлінні.
3. Інституційний та нормативний підходи до дослідження державної політики.
4. Три типи панування за М. Вебером.
5. Політична культура і політична соціалізація.
6. Політичні ідеології, їх основні засади та трансформація в сучасному світі.
7. Ідеології неолібералізму та неоконсерватизму: спільне та відмінне.
8. Поняття та функції політичних партій.
9. Критерії типологізації політичних партій.
10. Поняття та класифікації партійних систем.
11. Поняття виборчої системи. Основні учасники виборчого процесу.
12. Особливості мажоритарної виборчої системи: переваги та недоліки.
13. Особливості пропорційної виборчої системи: переваги та недоліки.

14. Виборча система в Україні. Особливості проведення парламентських виборів та виборів до місцевих органів влади.
15. Поняття та типи політичних режимів. Основні ознаки демократії.
16. Поняття тоталітарного політичного режиму. Типи тоталітарних режимів ХХ ст.
17. Теорія модернізації: основні ідеї.
18. Теорії демократизації у політичній науці.
19. Явище гібридних режимів. Класифікації гібридних режимів.
20. Форми державного устрою.
21. Форми державного правління.
22. Поняття та структура політичної системи.
23. Роль політичних технологій у виборчому процесі.
24. Етнічна ідентичність і її роль у політичному процесі.
25. Порівняння системи колективної безпеки та системи колективної оборони.
26. Типи міжнародних конфліктів.
27. Геополітика: сутність та еволюція поняття.
28. Підходи до розуміння міжнародної безпеки. Роль НАТО у формуванні архітектури європейської безпеки після 2014 р.
29. Основні елементи національної безпеки. Безпекові наслідки російсько-української війни для Європи.
30. Сучасні міжнародні організації: історія формування та принципи діяльності.
31. Політична система Європейського Союзу. Повноваження основних інститутів ЄС.
32. Види державного устрою за Платоном та Арістотелем.
33. Утопії та антиутопії в історії світової політичної думки.
34. Періодизація розвитку української політичної думки.
35. Поняття відкритого та закритого суспільства.
36. Партійна система України: еволюція розвитку від 1990-х рр.
37. Трансформація політичного режиму в Україні від 1990-х рр.
38. Поняття та функції громадянського суспільства.
39. Поняття політичної еліти. Теоретичні підходи в елітології.

ІІІ. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Арендт Х. Джерела тоталітаризму. – К. : Дух і літера, 2002. – 539 с.
2. Вебер М. «Типи панування» // Вебер М. Господарство і суспільство / Макс Вебер. – Київ: Видавничий дім Всесвіт, 2012. – 1112 с.
3. Габермас Ю. Громадянство і національна ідентичність // Умови громадянства : 36. ст. / під ред. В. ван Спінбергена. – К., 2005. – С. 49–70.
4. Габермас Ю. Що таке деліберативна політика? // Габермас Ю. Залучення іншого. Студії з політичної теорії. – Львів: Астролябія, 2006.
5. Горбатенко В. П., Остапенко М. А., Горбатенко І. А. Історія політичної думки в Україні: Навч. посіб. — Київ: МАУП, 2007. — 128 с.
6. Данн В. Н. Державна політика: основи аналізу. – Одеса : АО БАХВА, 2005. – 468 с.
7. Демократія. Антологія / упоряд. О. Проценко.– К. : Смолоскип, 2005. – ХХVІІІ, 1108 с.
8. Дем'янчук О. П. Державна політика і державне управління: політологічні аспекти. – К.: Факт. 2008. – 272 с.
9. Лібералізм. Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К. : Смолоскип, 2002. – 1126 с.

10. Консерватизм. Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К. : Смолоскип, 1998. – 820 с.
11. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера). – К. : Тандем, 2002. – 584 с.
12. Колбеч Г. К. Політика. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 169 с.
13. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Київ: Видавничий дім “Ін Юре”, 2001. - 448 с.
14. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2006.– 549 с.
15. Політологія : підручник/ за ред. А. Колодій. – К. : Ельга-Н ; Ніка Центр, 2000. – 584 с.
16. Порівняльна політика. Основні політичні системи сучасного світу / за ред. В. С. Бакирова, М. І. Сазонова. – Харків : ХНУ, 2008. – 576 с.
17. Ремізов А. Гібридний політичний режим: деякі проблеми концептуалізації – Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/848>
18. Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. – К. : Тандем, 1996. – 240 с.
19. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки / Пер. з англ. - Київ: Основи, 1997. - 838 с. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/istpolit/ipd.htm>
20. Скиба В. Й., Горбатенко В. П., Туренко В. В. Вступ до політології. – К. : Основи, 1996. – 718 с.
21. Шведа Ю. Теорія політичних партій і партійних систем. – Львів: ЦПД, 2001.
22. Шляхтун П. П. Політологія (теорія та історія політичної науки): підручник. - 3-те вид., стер. - Київ: Либідь, 2005. - 576 с.
23. Almond G. A., Verba S. The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Princeton University Press, 1963.
24. Aron R. Democracy and totalitarianism. London : Weidenfeld & Nicolson, 1968. 262 p.
25. Cini M. European Union Politics/ Michelle Cini, Nieves Pérez-Solórzano Borragán. 7th edition. Oxford University Press, 2022.
26. Diamond L. Thinking about Hybrid Regimes // Journal of Democracy. – 2002. – Vol. 13. – № 2. – P. 21–35.
27. Duverger M. Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State. 3rd ed. London : Methuen, 1978.
28. Goldstein J. International Relations/ Jon C. Pevehouse, Joshua S. Goldstein. 12th edition. Pearson, 2021.
 Gunther R., Diamond L. Species of Political Parties: a New Typology // Party Politics. – 2003. – Vol. 9. – № 2. – P. 167–199.
29. LaPalombara J., Weiner M. The origin and development of political parties // Political Parties and Political Development. Princeton University Press, 1966
 Levitsky S., Way L. The New Competitive Authoritarianism. Journal of Democracy. 2020. Vol. 31, no. 1. P. 51–65.
30. Schmitter P. C. Dangers and Dilemmas of Democracy // Journal of Democracy. 1994. Vol. 5, no. 2. P. 57–74.
31. Weber C. International relations theory: a critical introduction. – Abingdon: Routledge, 2010. – P. 31–35; 40–46; 77–81; 151–157.
32. Wolinetz S. B. Party Systems and Party System Types // Handbook of Party Politics. London, 2018. P. 51–62.

Додаткова література:

33. Арістотель. Політика / Пер. З давньогрецької та передмова О. Кислюка. - Київ: Основи, 2000. - 239 с. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/aristotle/arist.htm> Батюк Д. А., Кисленко Р. В. Типологія гібридних політичних режимів – Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://fip.dp.ua/index.php/FIP/article/view/180/180>
34. Берлін І. Чотири есе про свободу. Київ : Основи, 1994. 272 с.
35. Гоббс Т. Левіафан, або суть будова і повноваження держави церковної та цивільної. - Київ: Дух і літера, 2000. - 600 с.
36. Лок Дж. Два трактати про врядування. - Київ: Наш Формат, 2020. - 312 с.
37. Кимлічка В. Лібералізм і права меншин. – Харків : Центр освітніх ініціатив, 2001. – 182 с.
38. Корнхаузер В. Політика масового суспільства // Політологічні читання. – 1992. – № 1. – С. 151–211.
39. Міл Дж. Ст. Про свободу; Роздуми про представницьке врядування; Поневолення жінок. – К. : Основи, 2001. – 464 с.
40. Мор Т. Утопія. - Електронний ресурс. - Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3752>
Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Ортега-і-Гасет Х. «Вибрані твори». — К. : Основи, 1994. — С. 15-139.
41. Платон. Держава / Пер. З давньогр. Д. Коваль. - Київ: Основи, 2000. - 355 с. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://izbornyk.org.ua/plato/plat.htm>
42. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Т. I. У полоні Платонових чарів / Пер. з англ. Олександр Коваленко. — К.: «Основи», 1994. — 444 с. Т. II. Спалах пророцтва: Гегель, Маркс та послідовники / Пер. з англ. Олександр Буценко. — К.: «Основи», 1994. — 494 с.
43. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / Пер. з фр. та ком. О. Хома. — К: Port-Royal, 2001. — 349 с. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/rousseau/rous.htm>
44. Токвіль А. де. Про демократію в Америці. У двох томах / Переклад з французької Григорія Філіпчука та Михайла Москаленка; Передмова Андре Жардена. — К.: Видавничий дім «Всесвіт», 1999. — 590 с. Електронний ресурс. - Режим доступу: <http://litopys.org.ua/tocq/toc.htm>
45. Тейлор Ч. Етика автентичності. – К. : Дух і Літера, 2002.
46. Diani M. Towards a Network Theory of (New) Social Movements // European Journal of Social Theory. – 2000. – Vol. 4. – P. 387–406.
47. Freedman M. Political Concepts and Ideological Morphology. Journal of Political Philosophy. 1994. Vol. 2, no. 2. P. 140–164.
48. Garner R. Introduction to Politics / Robert Garner, Peter Ferdinand, Stephanie Lawson. Oxford: Oxford University Press, 2020.
49. Gilje N., Skirbekk G. A History of Western Thought. Routledge, 2017.
50. Gurr T. R. Why Men Rebel. Routledge, 2015.
51. Harris E. Ethnic Violence // Nationalism: Theories and Cases. – Edinburgh : University of Edinburgh Press, 2014. – P. 128–142.
52. Horowitz D. Comparing democratic systems // Journal of Democracy. – 1990. – Vol. 1. – № 4. – P. 73–79.
53. Linz J. The Perils of Presidentialism // Journal of Democracy. – Vol. 1. – № 1, Winter 1990. – P. 51–69.

54. Lipset S., Rokkan S. Party systems and voter alignments: cross-national perspectives. – N. Y. : Free Press, 1967. – XVI, 554 p.
55. McAdam D. Recruitment to High-Risk Activism // American Journal of Sociology. – 1986. – Vol.92. – № 1. – P. 65–86.
56. McAdam D., Tarrow S., Tilly Ch. Dynamics of Contention. – N. Y. : Oxford University Press, 2009. – P. 305–347.
57. Tarrow S. Power in Movement: Social Movements, Collective Action and Politics. – Cambridge : Cambridge University Press, 1994.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання фахового іспиту при вступі на спеціальність **С2 «Політологія»** (освітньо-наукова програма «Політологія») здійснюється за 200-бальною шкалою (0–200 балів) за такими критеріями:

Правильна відповідь на кожне закрите запитання оцінюється у 5 балів, на відкрите запитання – у 10 балів.

Абітурієнт вважається таким, що склав фаховий іспит за спеціальністю **С2 «Політологія»** (освітньо-наукова програма: «Політологія»), якщо його оцінка за тестування становить **100 – 200 балів**.

Голова фахової атестаційної комісії

Маргарита ЧАБАННА

Голові приймальної комісії,
Президенту НаУКМА
Сергію КВІТУ

Декана факультету
соціальних наук і
соціальних технологій
Людмили ЗУБРИЦЬКОЇ

ПОДАННЯ

Прошу затвердити склад фахової атестаційної комісії для проведення вступних випробувань на навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» з галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» освітньо-наукової програми «Російські студії: виклики міжнародній безпеці» у 2026 році:

ПІБ викладача	Вчене звання, науковий ступінь	Контактні дані (моб.тел.,e-mail)
Голова фахової атестаційної комісії:		
Яковлев Максим Володимирович	Доцент, кандидат політичних наук	yakovlevmv@ukma.edu.ua +380501960155
Члени фахової атестаційної комісії		
1.Борщик Ярослав Вікторович	Старший викладач, кандидат історичних наук	ya.borshchyk@ukma.edu.ua +380936613234
2.Суслов Антон Ігорович	Старший викладач	anton.suslov@ukma.edu.ua +380974055577

Прошу затвердити членом апеляційної комісії для розгляду апеляцій вступників, які вступають на навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» з галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» освітньо-наукової програми «Російські студії: виклики міжнародній безпеці»:

Гісем Іван Іванович, старший викладач кафедри міжнародних відносин
Контактні дані: моб. тел.: +380500177241, i.hisem@ukma.edu.ua

(дата)

(підпис)